ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2023
COM(2023) 267 final

2023/0162 (NLE)

Πρόταση

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία επιτρέπεται στην Πολωνία η εφαρμογή μειωμένων συντελεστών ειδικού φόρου κατανάλωσης για το βαρύ πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον άνθρακα και τον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, σύμφωνα με το άρθρο 19 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η φορολογία των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση διέπεται από την οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας[1] (στο εξής: «οδηγία για τη φορολογία της ενέργειας» ή «οδηγία»).

Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 της οδηγίας, εκτός από τις διατάξεις που περιλαμβάνονται ειδικότερα στα άρθρα 5, 15 και 17, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να επιτρέψει σε ένα κράτος μέλος να θεσπίσει περαιτέρω απαλλαγές ή μειώσεις του επιπέδου φορολογίας για λόγους ειδικής πολιτικής.

Η Πολωνία ζητεί την άδεια να εφαρμόσει προσωρινή μείωση των εθνικών φορολογικών συντελεστών για το βαρύ πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον άνθρακα και τον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, κάτω από τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που καθορίζονται στο άρθρο 9 της οδηγίας και στον πίνακα Γ του παραρτήματος Ι της οδηγίας.

Η αιτούμενη περίοδος ισχύος περιορίζεται σε έξι μήνες και βρίσκεται εντός του μέγιστου διαστήματος που επιτρέπεται βάσει του άρθρου 19 παράγραφος 2 της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας.

Με επιστολή της 3ης Ιανουαρίου 2023, οι πολωνικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή για την πρόθεσή τους να εφαρμόσουν το εν λόγω προσωρινό μέτρο από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως τις 30 Ιουνίου 2023. Οι πολωνικές αρχές διαβίβασαν συμπληρωματικές πληροφορίες στις 15 Φεβρουαρίου 2023.

Το αίτημα παρέκκλισης αφορά την εφαρμογή μειωμένων φορολογικών συντελεστών για το βαρύ πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον άνθρακα και τον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, σύμφωνα με το άρθρο 19 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ. Η κοινωνική και οικονομική κατάσταση που οφείλεται στον υψηλό πληθωρισμό, καθώς και στην αύξηση των τιμών των ενεργειακών προϊόντων, αποτελεί σοβαρό πρόβλημα για την πολωνική κοινωνία. Από την άλλη πλευρά, οι διατάξεις της οδηγίας 2003/96/ΕΚ σχετικά με την ετήσια αναθεώρηση των εθνικών φορολογικών συντελεστών που εκφράζονται σε άλλα εθνικά νομίσματα εκτός του ευρώ θα υποχρέωναν την Πολωνία να αυξήσει τους εθνικούς φορολογικούς συντελεστές για τα εν λόγω προϊόντα.

Οι πολωνικές αρχές επισήμαναν ότι η ετήσια επικαιροποίηση των ελάχιστων συντελεστών που εκφράζονται σε εθνικά νομίσματα για τα κράτη μέλη που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ, η οποία απαιτείται βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας, σε συνδυασμό με την προσωρινά υψηλή —και δυσμενή— συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ/ζλότι (EUR/PLN) την πρώτη εργάσιμη ημέρα του Οκτωβρίου 2022, θα απαιτούσε την αύξηση των επιπέδων φορολογίας που εφαρμόζονται για τα εν λόγω προϊόντα[2].

---

[1] ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51.

[2] Το 2023 η συναλλαγματική ισοτιμία των 4,8320 PLN έναντι του ευρώ εφαρμόζεται για τους σκοπούς του ειδικού φόρου κατανάλωσης (το 2022 η τιμή αυτή ισοδυναμούσε με 4,5826 PLN έναντι του ευρώ).

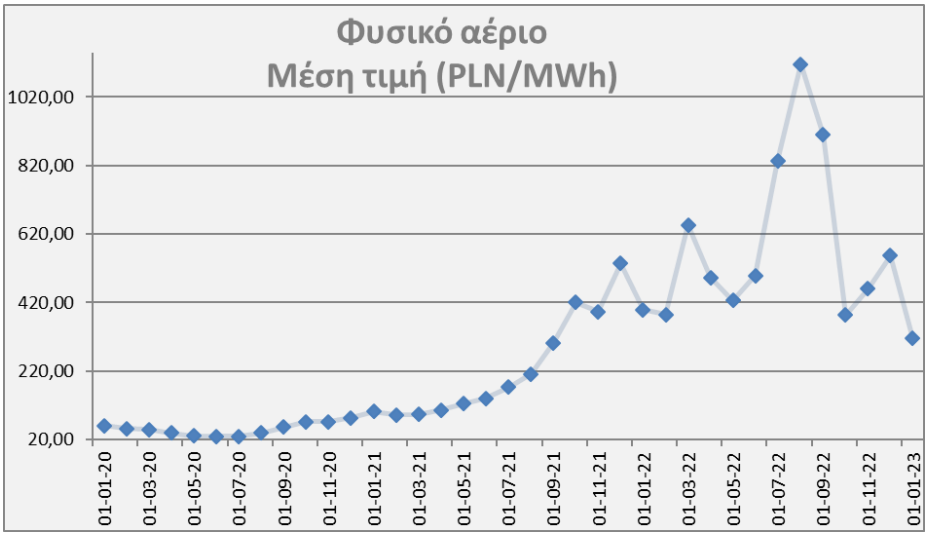
Μολονότι η συναλλαγματική ισοτιμία του ζλότι έχει επανέλθει έκτοτε σε ευνοϊκότερα επίπεδα, η διαδικασία του άρθρου 13 δεν λαμβάνει υπόψη την παράμετρο αυτή και, συνεπώς, η υποβολή αιτήματος παρέκκλισης αποτελεί τον μοναδικό τρόπο με τον οποίο η Πολωνία θα μπορούσε να διατηρήσει σταθερά επίπεδα φορολογίας των οικείων ενεργειακών προϊόντων. Χωρίς την εν λόγω παρέκκλιση, θα ήταν αναγκαία η αύξηση των επιπέδων φορολογίας που εφαρμόζονται για τα εν λόγω προϊόντα.

Στόχος του πολωνικού αιτήματος είναι ο μετριασμός των αρνητικών επιπτώσεων που ενδέχεται να προκύψουν από την εν λόγω αύξηση, μέσω της διατήρησης των αντίστοιχων εθνικών φορολογικών συντελεστών στα σημερινά τους επίπεδα, κάτω από τα αντίστοιχα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που προβλέπονται στην οδηγία. Αυτό αντιστοιχεί σε μείωση των εθνικών φορολογικών συντελεστών εκφρασμένων σε ευρώ σε σύγκριση με τους ελάχιστους συντελεστές, η οποία προκύπτει από τη διαφορά συναλλαγματικής ισοτιμίας μετά την ετήσια αναπροσαρμογή που πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας. Αυτή η μη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των εθνικών συντελεστών θα εφαρμοστεί και σε άλλα ενεργειακά προϊόντα που προορίζονται για θέρμανση κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 3 της ίδιας οδηγίας.

Η Πολωνία υπογράμμισε τη σημασία μιας τέτοιας παρέκκλισης λόγω των αρνητικών επιπτώσεων της απότομης αύξησης της τιμής της ενέργειας, η οποία είναι μία από τις συνέπειες της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Παράλληλα με τον καλπάζοντα πληθωρισμό, οι πολωνικές αρχές επισήμαναν ότι η εν λόγω κατάσταση επηρεάζει άμεσα τόσο τα νοικοκυριά όσο και τις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η Πολωνία διευκρίνισε ότι η μείωση του συντελεστή ειδικού φόρου κατανάλωσης θα είναι διαθέσιμη για όλους τους καταναλωτές που αγοράζουν καύσιμα θέρμανσης τα οποία καλύπτονται από το αίτημα παρέκκλισης[3].

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχονται στα κατωτέρω διαγράμματα που διαβίβασαν οι πολωνικές αρχές, το 2022 σημειώθηκε σημαντική αύξηση στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων που καλύπτονται από το αίτημα παρέκκλισης.

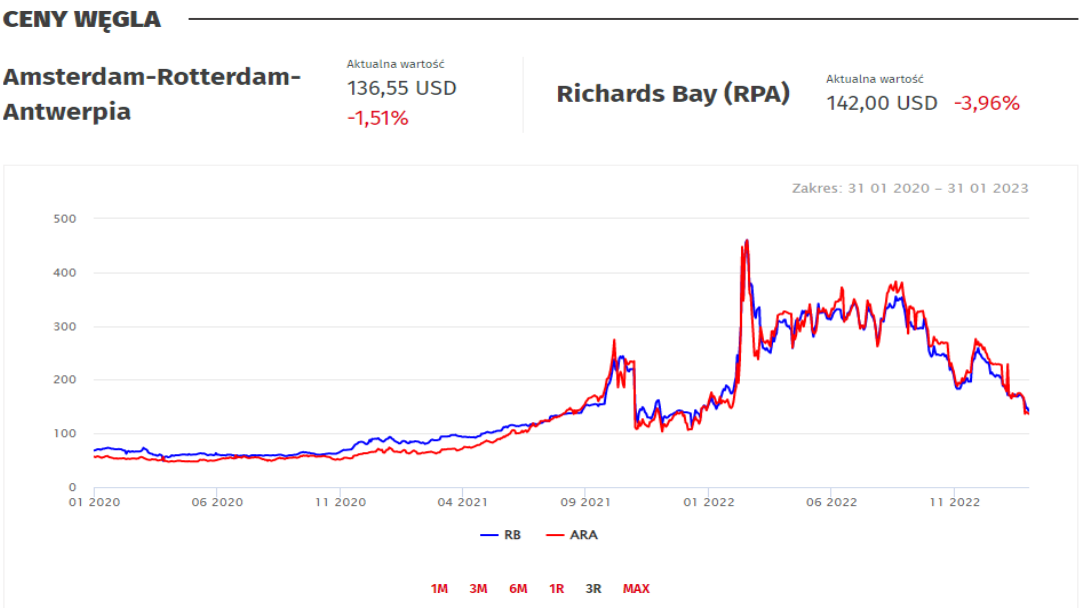
Διάγραμμα 1 — Μέση τιμή φυσικού αερίου (2020-2023)[4]

[3] Σύμφωνα με εθνικές εκτιμήσεις, ο αριθμός των άμεσων δικαιούχων υπολογίστηκε κατά προσέγγιση σε 6 600 φορολογούμενους στην Πολωνία, κυρίως επιχειρηματίες (εκ των οποίων οι 6 200 είναι φορολογούμενοι που υποβάλλουν δηλώσεις για προϊόντα άνθρακα).

[4] Στοιχεία για το φυσικό αέριο στο πολωνικό χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας (TGE).

Διάγραμμα 2 — Τιμή άμεσης παράδοσης του άνθρακα σε δολάρια ΗΠΑ (USD) (2020-2022)[5]

Σύμφωνα με τις πολωνικές αρχές, τα ανωτέρω διαγράμματα απεικονίζουν τις τάσεις των ιστορικών τιμών άνθρακα και αερίου στις σχετικές αγορές χονδρικής, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης των τιμών το 2022 που σχετίζεται με τις επιπτώσεις της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

Διάγραμμα 3 — Τιμές χονδρικής για το βαρύ πετρέλαιο[6]

Εκτός από τα στοιχεία για τις τιμές της ενέργειας, οι πολωνικές αρχές διαβίβασαν επίσης τον πίνακα που ακολουθεί, στον οποίο συγκρίνονται τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που ισχύουν βάσει της οδηγίας για κάθε ενεργειακό προϊόν που καλύπτεται από το αίτημά τους, μαζί με τους αντίστοιχους συντελεστές που ισχύουν επί του παρόντος στην Πολωνία (Ιανουάριος 2023). Τόνισαν ότι οι συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης επί των καυσίμων θέρμανσης εφαρμόζονται αδιακρίτως τόσο στα ιδιωτικά νοικοκυριά όσο και στους εμπορικούς πελάτες.

5 Στοιχεία σχετικά με τον άνθρακα που βασίζονται στις αγορές του Άμστερνταμ, του Ρότερνταμ και της Αμβέρσας, καθώς και της αγοράς του Richards Bay (Νότια Αφρική).

6 Με βάση στοιχεία σχετικά με τις τιμές χονδρικής της ORLEN.

Ενεργειακό προϊόν	Ελάχιστα επίπεδα ΕΕ (EUR)	EUR/ PLN (2023)	Ελάχιστα επίπεδα ΕΕ το 2023 (PLN)	Ειδικός φόρος κατανάλωσης το 2022 (PLN)	Ειδικός φόρος κατανάλωσης το 2023, χωρίς μεταβολή του συντελεστή ειδικού φόρου κατανάλωσης (EUR)	Διαφορά μεταξύ των ελάχιστων επιπέδων της ΕΕ και της πραγματικής φορολογίας (PLN)	Διαφορά μεταξύ των ελάχιστων επιπέδων της ΕΕ και της πραγματικής φορολογίας (EUR)	Μεταβολή των ελάχιστων επιπέδων της ΕΕ σε σχέση με την πραγματική φορολογία (%)
Βαρύ πετρέλαιο *(σε PLN ανά 1 000 kg)*	15	4,832	72,48	69	14,2798	3,48	0,72	5,04
Φυσικό αέριο *(σε PLN ανά gigajoule μεικτής θερμογόνου δύναμης)*	0,3	4,832	1,45	1,38	0,2856	0,07	0,01	5,04
Άνθρακας και οπτάνθρακας *(σε PLN ανά gigajoule μεικτής θερμογόνου δύναμης)*	0,3	4,832	1,45	1,38	0,2856	0,07	0,01	5,04

Κατά την άποψη των πολωνικών αρχών, βάσει του πίνακα ανωτέρω, η διαφορά μεταξύ των ελάχιστων επιπέδων φορολογίας που καθορίζονται στην οδηγία και των πολωνικών συντελεστών αντιστοιχεί σε 5,04 % για όλα τα ενεργειακά προϊόντα που καλύπτονται από το αίτημά τους.

Σύμφωνα με την Πολωνία, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης φαίνεται να αποτελεί τη συνιστώσα της τιμής επί της οποίας είναι δυνατή η παρέμβαση βραχυπρόθεσμα, προκειμένου να μετριαστούν οι ανεπιθύμητες επιπτώσεις της ετήσιας αναπροσαρμογής που πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας.

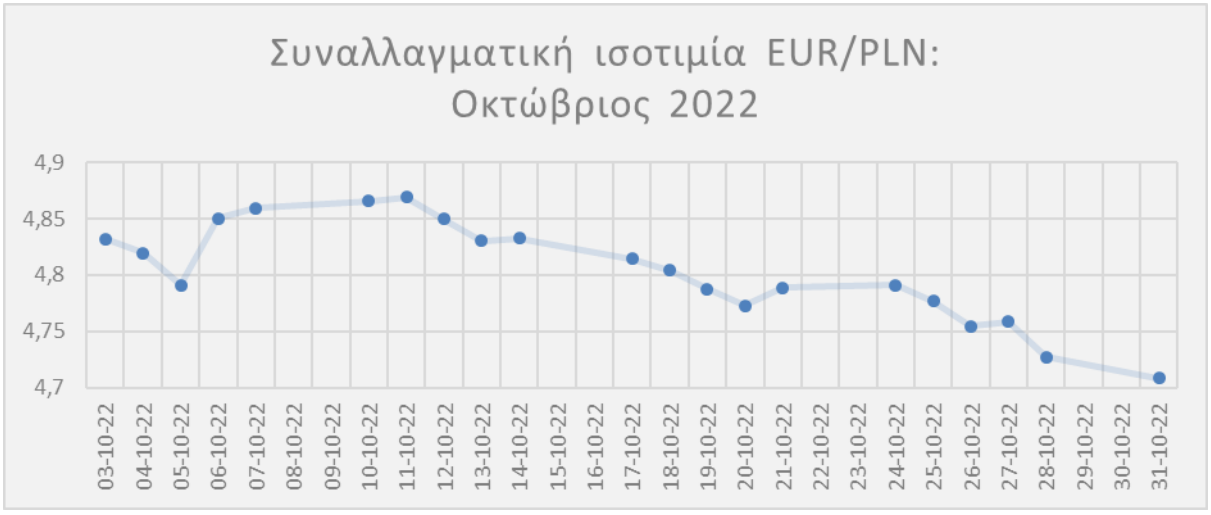
Προς επίρρωση του αιτήματός τους, οι πολωνικές αρχές διαβίβασαν επίσης στην Επιτροπή τα ακόλουθα διαγράμματα, στα οποία παρουσιάζονται τα εξής: i) η συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα το 2022 (διάγραμμα 4)· ii) μεταβολές της

εν λόγω συναλλαγματικής ισοτιμίας τον Οκτώβριο του 2022 (διάγραμμα 5)· και iii) η μέση μηνιαία συναλλαγματική ισοτιμία για το 2022 (διάγραμμα 6).

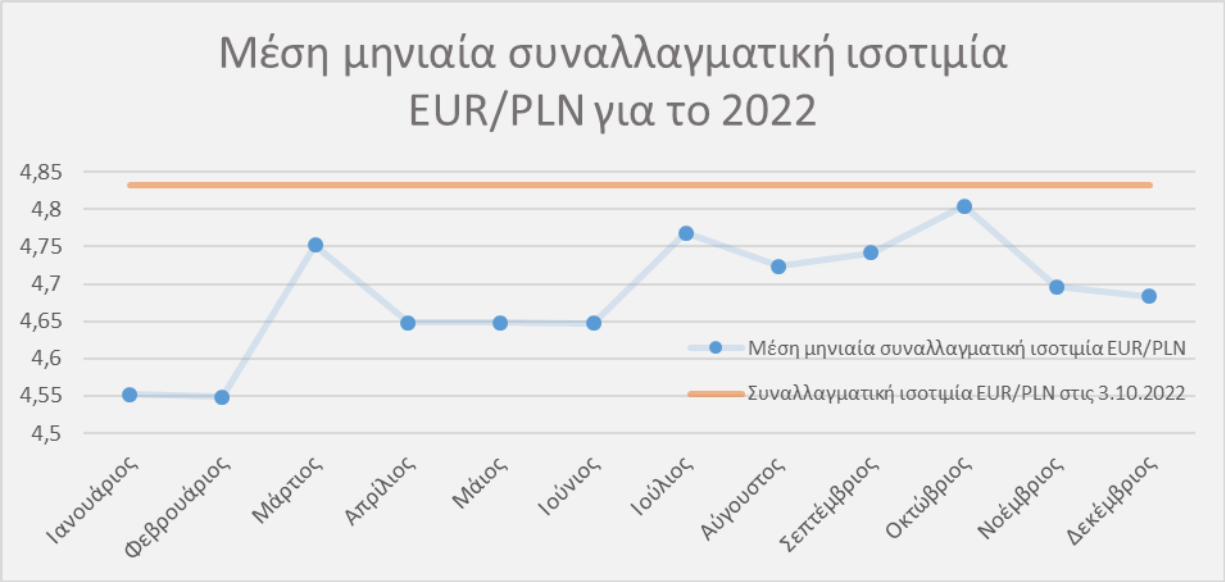
Διάγραμμα 4 — Συναλλαγματική ισοτιμία EUR/PLN την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα (2022)

Διάγραμμα 5 — Συναλλαγματική ισοτιμία EUR/PLN τον Οκτώβριο (2022)

Διάγραμμα 6 — Μέση μηνιαία συναλλαγματική ισοτιμία EUR/PLN (2022)

Με βάση τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στα διαγράμματα ανωτέρω, οι πολωνικές αρχές τόνισαν ότι η χρήση του Οκτωβρίου του 2022[7] ως μήνα αναφοράς για την ετήσια αναπροσαρμογή σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας είχε αρνητικό αντίκτυπο για την Πολωνία. Για την παροχή περαιτέρω στοιχείων προς απόδειξη του εν λόγω αρνητικού αντικτύπου, οι πολωνικές αρχές παρουσίασαν το παράδειγμα που ακολουθεί, τονίζοντας ότι οι συντελεστές του ειδικού φόρου κατανάλωσης για τα ενεργειακά προϊόντα που καλύπτονται από το αίτημά τους θα βρίσκονταν εντός των ελάχιστων επιπέδων, όπως αυτά προβλέπονται στην οδηγία, εάν η ετήσια αναπροσαρμογή βασιζόταν στη συναλλαγματική ισοτιμία που ίσχυε τον Ιανουάριο του 2022.

Ενεργειακά προϊόντα που καλύπτονται από το αίτημα	**Ελάχιστα επίπεδα φορολογίας στην ΕΕ (σε ευρώ)**	**Συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης (σε πολωνικά ζλότι)**	**Φορολογικός συντελεστής βάσει της μέσης μηνιαίας συναλλαγματικής ισοτιμίας EUR/PLN τον Ιανουάριο του 2022**	**Συντελεστής 2023**
Άνθρακας και οπτάνθρακας (ανά gigajoule μεικτής θερμογόνου δύναμης)	0,3	1,38	0,3 * 4,55 ≈ 1,37	Δεν απαιτείται τροποποίηση
Φυσικό αέριο (ανά gigajoule μεικτής θερμογόνου	0,3	1,38	0,3 * 4,55 ≈ 1,37	Δεν απαιτείται τροποποίηση

[7] Την πρώτη εργάσιμη ημέρα του Οκτωβρίου του 2022 η εν λόγω τιμή ήταν η υψηλότερη για το έτος 2022 και ανερχόταν σε 4,832 PLN έναντι του ευρώ.

δύναμης)				
Βαρύ πετρέλαιο(ανά 1 000 kg)	15	69	15 * 4,55 ≈ 68	Δεν απαιτείται τροποποίηση

Οι πολωνικές αρχές διαβίβασαν επίσης συναφείς πληροφορίες σχετικά με τις προβλεπόμενες τιμές των βασικών μακροοικονομικών δεικτών για τα έτη 2021-2026[8]. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η προβλεπόμενη συναλλαγματική ισοτιμία EUR/PLN το 2023 θα ανέρχεται σε 4,6470 PLN έναντι του ευρώ (μέσος όρος). Επομένως, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις τους, θα πρέπει να υιοθετηθεί η παραδοχή μηνιαίας κατανομής του προβλεπόμενου ποσού, ήτοι των 4,6470 PLN, έως το τέλος του 2023.

Οι πολωνικές αρχές θεώρησαν ότι ήταν δύσκολο να εκτιμηθεί η επίπτωση που θα έχει στον προϋπολογισμό η μεταβολή των συντελεστών ειδικού φόρου κατανάλωσης για τα καλυπτόμενα ενεργειακά προϊόντα. Ωστόσο, επιβεβαίωσαν ότι, δεδομένου ότι η διόρθωση των συντελεστών είναι αμελητέα, δεν θα πρέπει να έχει σημαντική επίπτωση στα έσοδα του προϋπολογισμού, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι οι υψηλές τιμές των ενεργειακών φορέων παράγουν υψηλότερα έσοδα προϋπολογισμού από τον ΦΠΑ[9].

Εκτιμάται ότι οι δημοσιονομικές επιπτώσεις για την περίοδο που καλύπτεται από το αίτημα παρέκκλισης ανέρχονται σε 9,2 εκατ. PLN. Στον πίνακα κατωτέρω, ο οποίος υποβλήθηκε από τις πολωνικές αρχές, παρουσιάζονται εν προκειμένω οι δημοσιονομικές επιπτώσεις για καθένα από τα εν λόγω ενεργειακά προϊόντα.

Ενεργειακό προϊόν	**Δημοσιονομικές επιπτώσεις για το πρώτο εξάμηνο του 2023** **(σε εκατ. PLN)**
Βαρύ πετρέλαιο και άλλα καύσιμα που χρησιμοποιούνται για θέρμανση	2,4
Φυσικό αέριο και άλλα αέρια καύσιμα που χρησιμοποιούνται για θέρμανση	4,8
Άνθρακας και οπτάνθρακας	2,0

Ως εκ τούτου, η παρέκκλιση κρίνεται αναγκαία σύμφωνα με τις πολωνικές αρχές.

---

[8] Με βάση τις ημερήσιες τιμές ενέργειας στο πολωνικό χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας (TGE). Τιμές εκφρασμένες σε PLN/MWh· τιμές επόμενης ημέρας της TGeBase.

[9] Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις τους, για τους δικαιούχους που δεν επωφελούνται από απαλλαγές από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης [οι περισσότερες από τις οντότητες που χρησιμοποιούν άνθρακα και φυσικό αέριο για θέρμανση απαλλάσσονται από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο η) της οδηγίας, π.χ. νοικοκυριά ή ενεργειοβόρες επιχειρήσεις], η μεταβολή σημαίνει αύξηση του κόστους: στην περίπτωση του **βαρέος πετρελαίου** κατά περίπου 0,4 PLN/kg (περίπου 0,5 PLN/kg με ΦΠΑ), στην περίπτωση του **άνθρακα** κατά περίπου 1,67 PLN/τόνο (2 PLN/τόνο με ΦΠΑ), και στην περίπτωση του **φυσικού αερίου** ομάδας Ε υψηλής περιεκτικότητας σε μεθάνιο κατά περίπου 0,2 PLN/m³ (0,27 PLN/kg/m³ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ).

Στο τέλος της περιόδου που καλύπτεται από το αίτημα παρέκκλισης, η Πολωνία σχεδιάζει να αυξήσει τους συντελεστές του ειδικού φόρου κατανάλωσης για τα προαναφερόμενα προϊόντα, ώστε να ανταποκρίνονται στα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας της ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο υποβολής αιτήματος για την παράταση της παρέκκλισης.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 13 παράγραφος 1, στα κράτη τα οποία δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ, η ισοτιμία του ευρώ με τα εθνικά νομίσματα βάσει της οποίας υπολογίζεται το ύψος των επιπέδων φορολογίας πρέπει να ορίζεται ετησίως. Οι εφαρμοζόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες πρέπει να είναι εκείνες που ανακοινώνονται την πρώτη εργάσιμη ημέρα του Οκτωβρίου και δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, ισχύουν δε από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου ημερολογιακού έτους.

Το άρθρο 13 παράγραφος 2 ορίζει τα εξής: «*Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν το ύψος της φορολογίας που ισχύει κατά την ετήσια αναπροσαρμογή που προβλέπεται στην παράγραφο 1, εάν η μετατροπή του ύψους του επιπέδου φορολογίας εκφρασμένου σε ευρώ συνεπάγεται αύξηση του επιπέδου φορολογίας, εκφρασμένου στο εθνικό νόμισμα, μικρότερη από 5 % ή 5 ευρώ, οποιοδήποτε ποσό είναι μικρότερο.*».

Η αύξηση των σχετικών πολωνικών εθνικών συντελεστών σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 της οδηγίας θα ήταν ελαφρώς υψηλότερη από το όριο ανοχής του 5 % που επιτρέπεται βάσει του άρθρου 13 παράγραφος 2 της ίδιας οδηγίας.

Με την αιτούμενη παρέκκλιση, ώστε να επιτραπεί η μη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των εθνικών συντελεστών, οι πολωνικές αρχές ζητούν πολύ μικρή (κάτω της μίας εκατοστιαίας μονάδας) προσωρινή αύξηση του ορίου ανοχής που εφαρμόζεται στην ετήσια αναπροσαρμογή των συντελεστών για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Το άρθρο 19 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Εκτός από τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στα προηγούμενα άρθρα και ειδικότερα στα άρθρα 5, 15 και 17, το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής μπορεί να επιτρέψει σε ένα κράτος μέλος να θεσπίσει περαιτέρω απαλλαγές ή μειώσεις για λόγους ειδικής πολιτικής.»

Με την αιτούμενη παρέκκλιση, η οποία είναι χρονικά περιορισμένη, οι πολωνικές αρχές επιδιώκουν να μετριάσουν τις αρνητικές επιπτώσεις που θα προέκυπταν από την αύξηση των επιπέδων φορολογίας λόγω της δυσμενώς υψηλής συναλλαγματικής ισοτιμίας ευρώ/ζλότι κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 της οδηγίας. Η εν λόγω μείωση αντιστοιχεί στο ποσό που προκύπτει από τη διαφορά συναλλαγματικής ισοτιμίας μετά την ετήσια αναπροσαρμογή που πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας.

Η Πολωνία θεωρεί ότι το προσωρινό μέτρο θα πρέπει να μετριάσει εν μέρει την κοινωνική και οικονομική επιβάρυνση που υφίστανται τα πολωνικά νοικοκυριά και οι πολωνικές επιχειρήσεις εντός του υφιστάμενου γεωπολιτικού πλαισίου. Οι πολωνικές αρχές επισήμαναν εν προκειμένω ότι η μείωση του φόρου θα είναι επωφελής για τους πωλητές των καλυπτόμενων ενεργειακών προϊόντων, καθώς και για τους καταναλωτές τους. Στο υφιστάμενο πλαίσιο, το στοιχείο αυτό θα είναι σημαντικό για τις παραμέτρους της πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής συνοχής.

Η δυνατότητα θέσπισης της εν λόγω μείωσης φόρου είναι δυνατόν να επιτρέπεται δυνάμει του άρθρου 19 της οδηγίας, δεδομένου ότι σκοπός της είναι να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεσπίζουν περαιτέρω απαλλαγές ή μειώσεις για λόγους ειδικής πολιτικής.

Η περιορισμένη περίοδος ισχύος των έξι μηνών βρίσκεται εντός του μέγιστου διαστήματος που επιτρέπεται βάσει του άρθρου 19 παράγραφος 2 της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας, το οποίο προβλέπει γι' αυτό το είδος μέτρου μέγιστο διάστημα έξι ετών, με δυνατότητα παράτασης.

Ωστόσο, η παρέκκλιση δεν θα πρέπει να υπονομεύει τη μελλοντική έκδοση νομικής πράξης από το Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας[10].

Κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις

Η προσωρινή μείωση φόρου που προβλέπεται από τις πολωνικές αρχές εμπίπτει στα αντίστοιχα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που καθορίζονται στην οδηγία.

Η παρούσα πρόταση δεν θίγει τυχόν εκτίμηση του πολωνικού μέτρου βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, η πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου δεν προδικάζει την υποχρέωση του κράτους μέλους να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Κάθε αίτημα παρέκκλισης βάσει του άρθρου 19 της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας πρέπει να εξετάζεται από την Επιτροπή λαμβανομένων υπόψη: i) της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς· ii) της ανάγκης διασφάλισης θεμιτού ανταγωνισμού· και iii) των πολιτικών της ΕΕ στους τομείς της υγείας, του περιβάλλοντος, της ενέργειας και των μεταφορών.

Σύμφωνα με τις πολωνικές αρχές, στόχος της εν λόγω φορολογικής μείωσης είναι να μετριαστεί εν μέρει η κοινωνική και οικονομική επιβάρυνση με την οποία θα βρισκόταν αντιμέτωπος ο πολωνικός πληθυσμός σε περίπτωση αύξησης του φόρου λόγω της δυσμενούς συναλλαγματικής ισοτιμίας ευρώ/ζλότι, σε συνδυασμό με τον καλπάζοντα πληθωρισμό που πλήττει τόσο τα νοικοκυριά όσο και τις επιχειρήσεις, εν μέρει λόγω της πρόσφατης αύξησης των τιμών που οφείλεται στη σύγκρουση στην Ουκρανία.

Ως αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής, η προσωρινή μείωση δεν είναι πιθανό να επηρεάσει τις ενδοενωσιακές συναλλαγές. Λόγω των περιορισμένων επιπτώσεων και της περιορισμένης διάρκειάς του, το μέτρο δεν αναμένεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό ούτε να παρεμποδίσει τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

Όπως υπογραμμίζεται στην ανακοίνωση RePowerEU[11], η Επιτροπή, εστιάζοντας παράλληλα στα ευάλωτα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα τα

[10] Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την αναδιάρθρωση του ενωσιακού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση) [COM(2021) 563 final της 14ης Ιουλίου 2021, 2021/0213(CNS)].

[11] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών *REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια* [COM(2022) 108 final της 8.3.2022].

οποία παρέχουν κίνητρα για την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων. Ωστόσο, δεδομένης της σύντομης διάρκειάς της και των τρεχουσών εξαιρετικών περιστάσεων που συνδέονται με τη γεωπολιτική κατάσταση, η αιτούμενη παρέκκλιση φαίνεται κατάλληλη και αναλογική. Το μέτρο λαμβάνει επίσης υπόψη την ανάγκη εξισορρόπησης των ειδικών στόχων πολιτικής που απαριθμούνται στο άρθρο 19 της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας, και ιδίως της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ, με την επιτακτική ανάγκη να διασφαλιστεί η οικονομική προσιτότητα της ενέργειας για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, και δεδομένου ότι το μέτρο έχει προσωρινό χαρακτήρα και περιορισμένο πεδίο εφαρμογής, κρίνεται σκόπιμη η χορήγηση της αιτούμενης άδειας.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Άρθρο 19 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Ο τομέας της έμμεσης φορολογίας που καλύπτεται από το άρθρο 113 της ΣΛΕΕ δεν εμπίπτει, αυτός καθαυτόν, στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 της ΣΛΕΕ.

Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 19 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, έχει δοθεί στο Συμβούλιο αποκλειστική αρμοδιότητα, σύμφωνα με το παράγωγο δίκαιο, να επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος να θεσπίζει περαιτέρω απαλλαγές ή μειώσεις κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης. Επομένως, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να υποκαταστήσουν το Συμβούλιο. Κατά συνέπεια, στην παρούσα εκτελεστική απόφαση δεν έχει εφαρμογή η αρχή της επικουρικότητας. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένου ότι η παρούσα πράξη δεν αποτελεί σχέδιο νομοθετικής πράξης, δεν θα πρέπει να διαβιβαστεί στα εθνικά κοινοβούλια σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2 που προσαρτάται στις Συνθήκες για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με την αρχή της επικουρικότητας.

- **Αναλογικότητα**

Η πρόταση τηρεί την αρχή της αναλογικότητας.
Οι φορολογικές μειώσεις δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου.
Οι φορολογικές μειώσεις εφαρμόζονται για περιορισμένο χρονικό διάστημα έξι μηνών.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Ως νομική πράξη προτείνεται εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου.
Το άρθρο 19 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ προβλέπει μόνο αυτό το είδος μέτρου.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Για το μέτρο δεν απαιτείται η αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η πρόταση βασίζεται σε αίτημα που υπέβαλε η Πολωνία και αφορά μόνο το εν λόγω κράτος μέλος.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Δεν υπήρξε ανάγκη εξωτερικής εμπειρογνωσίας.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η παρούσα πρόταση αφορά τη χορήγηση άδειας σε μεμονωμένο κράτος μέλος, κατόπιν αιτήματός του, και δεν απαιτείται εκτίμηση επιπτώσεων.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Το μέτρο δεν προβλέπει καμία απλούστευση.
Προκύπτει από το αίτημα της Πολωνίας και αφορά μόνο το εν λόγω κράτος μέλος.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Το μέτρο δεν έχει επίπτωση στα θεμελιώδη δικαιώματα.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το μέτρο δεν συνεπάγεται ούτε οικονομική ούτε διοικητική επιβάρυνση για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συνεπώς, η πρόταση δεν έχει καμία επίπτωση στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Δεν απαιτείται σχέδιο εφαρμογής. Η παρούσα πρόταση αφορά τη χορήγηση άδειας μείωσης φόρου για μεμονωμένο κράτος μέλος, κατόπιν αιτήματός του. Η άδεια χορηγείται για περιορισμένο χρονικό διάστημα έξι μηνών.

Οι φορολογικοί συντελεστές που θα εφαρμοστούν θα είναι χαμηλότεροι από τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που καθορίζονται στην οδηγία για τη φορολογία της ενέργειας.

Προβλέπεται η δυνατότητα αξιολόγησης του μέτρου σε περίπτωση αιτήματος παράτασης μετά τη λήξη της περιόδου ισχύος.

- **Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)**

Για την πρόταση δεν απαιτούνται επεξηγηματικά έγγραφα σχετικά με τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Το άρθρο 1 ορίζει ότι θα επιτραπεί στην Πολωνία να εφαρμόσει μειωμένους φορολογικούς συντελεστές στο βαρύ πετρέλαιο, στο φυσικό αέριο, στον άνθρακα και στον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, κάτω από τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας.

Το άρθρο 2 ορίζει ότι η αιτούμενη άδεια χορηγείται για έξι μήνες, σύμφωνα με το αίτημα της Πολωνίας, εντός του μέγιστου διαστήματος έξι ετών που επιτρέπεται βάσει της οδηγίας.

2023/0162 (NLE)

Πρόταση

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία επιτρέπεται στην Πολωνία η εφαρμογή μειωμένων συντελεστών ειδικού φόρου κατανάλωσης για το βαρύ πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον άνθρακα και τον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, σύμφωνα με το άρθρο 19 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας[12], και ιδίως το άρθρο 19,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Με επιστολή της 3ης Ιανουαρίου 2023, η Πολωνία ζήτησε την άδεια να εφαρμόσει μειωμένους συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης στο βαρύ πετρέλαιο, στο φυσικό αέριο, στον άνθρακα και στον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, σύμφωνα με το άρθρο 19 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ. Πρόσθετες πληροφορίες και διευκρινίσεις προς υποστήριξη του αιτήματος παρασχέθηκαν από τις πολωνικές αρχές στις 15 Φεβρουαρίου 2023. Η άδεια ζητήθηκε για περίοδο έξι μηνών, από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως τις 30 Ιουνίου 2023.

(2) Σύμφωνα με τις πολωνικές αρχές, η εφαρμογή μειωμένου φορολογικού συντελεστή αποσκοπεί στον μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων που θα συνεπαγόταν η αύξηση του επιπέδου φορολογίας λόγω της δυσμενώς υψηλής συναλλαγματικής ισοτιμίας ευρώ/ζλότι, σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας. Η εν λόγω μείωση αντιστοιχεί στο ποσό που προκύπτει από τη διαφορά της συναλλαγματικής ισοτιμίας μετά την ετήσια αναπροσαρμογή που πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας. Η μείωση θα καθιστούσε τον εφαρμοστέο φορολογικό συντελεστή χαμηλότερο από τα αντίστοιχα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που αναφέρονται στο άρθρο 9 της οδηγίας.

(3) Η αιτούμενη άδεια δεν είναι πιθανό να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό ούτε να παρεμποδίσει την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Δεδομένης της σύντομης διάρκειάς της και των εξαιρετικών περιστάσεων που συνδέονται με τη γεωπολιτική κατάσταση, η αιτούμενη άδεια θεωρείται κατάλληλη και αναλογική. Η άδεια εξισορροπεί τους λόγους ειδικής πολιτικής που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, και ιδίως της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης, με την ανάγκη να διασφαλιστεί η οικονομική προσιτότητα της ενέργειας για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Η μείωση του φόρου θα αντισταθμίσει εν μέρει το αυξημένο ενεργειακό κόστος ενώ δεν είναι σωρευτική με κανένα άλλο είδος φορολογικών μειώσεων.

[12] ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51.

(4) Επομένως, θα πρέπει να επιτραπεί στην Πολωνία να εφαρμόσει μειωμένους συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης στο βαρύ πετρέλαιο, στο φυσικό αέριο, στον άνθρακα και στον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, σύμφωνα με το αίτημά της.

(5) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, κάθε άδεια που χορηγείται δυνάμει της εν λόγω διάταξης πρέπει να υπόκειται σε αυστηρό χρονικό περιορισμό. Ωστόσο, για να μην υπονομευθούν οι μελλοντικές γενικές εξελίξεις του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ότι, σε περίπτωση που το Συμβούλιο, ενεργώντας βάσει του άρθρου 113 ή οποιασδήποτε άλλης σχετικής διάταξης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεσπίσει τροποποιημένο γενικό σύστημα φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας με το οποίο δεν θα συνάδει η παρούσα άδεια, η παρούσα άδεια παύει να ισχύει την ημέρα κατά την οποία τίθενται σε εφαρμογή οι εν λόγω γενικοί κανόνες.

(6) Για τη διασφάλιση της ομαλής αντιμετώπισης των αρνητικών επιπτώσεων για τους καταναλωτές ενεργειακών προϊόντων, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε η Πολωνία να μπορεί να εφαρμόσει τη φορολογική μείωση, σύμφωνα με το αίτημά της, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2023.

(7) Η παρούσα απόφαση δεν θίγει την εφαρμογή των ενωσιακών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Επιτρέπεται στην Πολωνία να εφαρμόσει μειωμένους συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης στο βαρύ πετρέλαιο, στο φυσικό αέριο, στον άνθρακα και στον οπτάνθρακα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, κάτω από τα αντίστοιχα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που αναφέρονται στο άρθρο 9 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως τις 30 Ιουνίου 2023.

Ωστόσο, σε περίπτωση που το Συμβούλιο, ενεργώντας βάσει του άρθρου 113 ή οποιασδήποτε άλλης σχετικής διάταξης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεσπίσει τροποποιημένο γενικό σύστημα φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας με το οποίο δεν συνάδει η άδεια που χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 1 της παρούσας απόφασης, η ισχύς της παρούσας απόφασης λήγει την ημέρα κατά την οποία τίθεται σε εφαρμογή το εν λόγω σύστημα.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Πολωνίας.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος